

نگاهی به بخش تعاونی کشور

پلی بین بخش دولتی و خصوصی

در حال پیگیری هستیم تا زمینه تشکیل تعاونی‌های سهامی عام را به وجود آوریم. آیین‌نامه این نوع شرکت، با توجه به ماده ۱۲ قانون اصل ۴۴ تصویب شده و به زودی ابلاغ می‌شود. با این حال، بانک مرکزی هنوز نتوانسته مفهوم این نوع شرکت را درک کرده و یا با قوانین و مقررات خود انطباق دهد.

از طرف دیگر، برای این که بتوانیم در زمینه فعالیت‌های بیمه‌ای هم، این شرکت‌ها را تشکیل دهیم، یک شرکت تعاونی سهامی عام بیمه را به بیمه مرکزی معرفی کرده‌ایم که اساسنامه آن هم به تصویب بیمه مرکزی رسیده است. در اجرای ماده ۷ قانون اصل ۴۴ که به تسهیل ورود سرمایه‌گذاران به عرصه اقتصادی تأکید دارد - به خصوص در حوزه اقتصاد تعاون - سامانه‌ای اینترنتی تحت عنوان "سامانه ثبت تعاونی‌ها" ایجاد شده است و مردم در چارچوب قوانین دولت الکترونیک، می‌توانند وارد این سامانه شده و برای تشکیل تعاونی‌ها و توسعه سرمایه‌گذاری در این بخش وارد عرصه شوند. از سوی دیگر، در ارتباط با تدوین سند توسعه بخش تعاون که تکلیف بند الف ماده ۹ قانون اصل ۴۴ می‌باشد، کارگروهی تشکیل و سند مذکور آماده شده که برای تصویب به دولت ارسال خواهد شد. بحث دیگر در مورد ماده ۹ ایجاد ردیفی برای شکل‌گیری و توانمندسازی تعاونی‌ها است که با پیگیری‌های صورت گرفته، این ردیف ایجاد شده و منابعی هم به این موضوع اختصاص یافته است. البته موارد ذکر شده تنها بخشی از کارهای انجام شده برای اجرای قانون اصل ۴۴ هستند.

نتیجه‌گیری: جایگاه بخش تعاون نسبت به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور چگونه است و سهم این بخش در برنامه پنجم توسعه کشور چه میزان می‌باشد؟

بخش تعاون تا پایان برنامه پنجم باید بتواند ۲۵ درصد از اقتصاد کشور را به خود اختصاص دهد. این هدف کمی، هم در اهداف تولیدی برنامه پنجم - و در حوزه‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات - مؤثر خواهد بود و هم در تأمین اشتغال در سطح جامعه می‌تواند مؤثر باشد. مهمتر از همه، توزیع مجدد درآمد در سطح جامعه با استفاده از مکانیزم تعاونی است که منجر به تحقق عدالت اجتماعی خواهد شد. بنابراین فعالیت‌های بخش تعاون، فرابخشی بوده و در تولید، اشتغال و تحقق اهداف عدالت اجتماعی - که از موضوعات مهم سند چشم‌انداز هستند - دخیل است. در حقیقت، بسیاری از اهداف چشم‌انداز، به کمک بخش تعاون قابل تحقق می‌باشند.

مصاحبه اختصاصی ماهنامه «اقتصاد ایران» با آقای عبدالمجید قریب‌رضا، معاون طرح و برنامه وزیر تعاون

تا بسترهای لازم برای گسترش بخش تعاونی کشور فراهم شود.

یکی از نکات مهمی که در اقتصاد کشور وجود دارد این است که اگر جمعیت دهک‌های درآمدی کشور را بررسی کنیم، می‌توانیم بگوییم که عموماً دهک‌های بالای جامعه وارد مباحث تعاونی نمی‌شوند. سه دهک پایین هم که تحت پوشش نهادهای حمایتی

بوده و توان سرمایه‌گذاری ندارند. بنابراین دهک‌های میانی هستند که باید برای سرمایه‌گذاری در کشور سازماندهی شوند. بهترین روش برای سازماندهی این جمعیت، استفاده از ظرفیت‌های بخش تعاون است. بنابراین برای جایگزینی بخش دولتی و بخش خصوصی، باید به فکر تعاون و هدایت مردم به این سمت باشیم.

نتیجه‌گیری: جایگاه بخش تعاون در قانون اصل ۴۴ به چه صورت است و چه تدابیری برای تقویت این بخش در قانون مذکور در نظر گرفته شده است؟

در قانون اصل ۴۴ نکات مهمی آمده که می‌تواند منجر به توسعه بخش تعاونی و تحقق سهم ۲۵ درصدی این بخش شود. یکی از این موارد، ماده ۵ قانون است. در این ماده پیش‌بینی شده که بانک‌ها به دو صورت شرکت‌های سهامی عام و یا شرکت‌های تعاونی سهامی عام سازماندهی شوند. در حال حاضر

نتیجه‌گیری: با توجه به ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ و فرایند خصوصی‌سازی، وضعیت بخش تعاون کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

خوشبختانه بعد از ابلاغ سیاست‌های اصل ۴۴ توسط مقام معظم رهبری، حرکت‌های خوبی را - هم از طرف مردم و هم از طرف دولت - برای ورود به بخش تعاونی کشور شاهد بوده‌ایم. بعد از ابلاغ این سیاست‌ها، با نیازها و درخواست‌های جدیدی از سوی مردم مواجه شدیم و همین مسأله سبب شد طی ۴ سال گذشته، حدود ۷۷ هزار تعاونی جدید راه‌اندازی شوند که این آمار ۹۴ درصد از تعاونی‌های ایجاد شده بعد از انقلاب را در بر می‌گیرد. تا پایان سال ۸۷ در حدود ۱۶۰ هزار و ۸۸۲ تعاونی در کشور شکل گرفته که از این میزان ۷۷ هزار تعاونی در ۴ سال گذشته تأسیس شده‌اند.

این مسأله، افزایش گرایش مردم را برای حضور در بخش تعاونی کشور نشان می‌دهد. نکته قابل توجه دیگر این است که در دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌ها، گرایشی عمیق در جهت واگذاری تصدی‌ها به بخش تعاونی ایجاد شده است که با توجه به حساسیت این موضوع و سختی واگذاری تصدی‌های دولتی و سختگیری دستگاه‌ها در این باره، این گرایش بسیار مطلوب ارزیابی می‌شود. بدین منظور، سایر وزارتخانه‌ها به دنبال امضای ۷ تفاهم‌نامه با وزارت تعاون بوده‌اند تا بر اساس آن، وزارت تعاون زمینه تشکیل تعاونی‌ها را ایجاد نموده و وزارتخانه‌ها پست‌های تحت تصدی خود را واگذار کنند. وزارت تعاون طی این ۴ سال به امضای حدود ۲۱ تفاهم‌نامه با وزارتخانه‌های گوناگون اقدام کرده و حدود ۱۰ مورد دیگر هم در دست بررسی و کارشناسی دارد. همانطور که واقفید، همواره در واگذاری تصدی‌های دولتی، مقاومت شدیدی از طرف کارکنان دستگاه‌های دولتی و مدیران، به دلیل نگرانی نسبت به از دست دادن مشاغل و پست‌های مدیریتی خود وجود دارد که بعد از ابلاغ سیاست‌های کلی، این مقاومت‌ها تا حدود زیادی از بین رفتند.

مطلب دیگر آن است که باید این عزم در بین تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان هم به وجود بیاید و مراکز علمی هم باید کار بیشتری را در این مورد انجام دهند

انتخابات ریاست جمهوری

انتخابات ایران و پس از آن

متأسفانه اتفاقاتی که بعد از انتخابات در کشور رخ داد، تا حدودی شیرینی مشارکت ۸۵ درصدی را به کام ملت تلخ کرد.

دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در ۲۲ خرداد برگزار شد و بنا به اعلام وزارت کشور، محمود احمدی نژاد با حدود ۲۴/۵ میلیون رأی در برابر ۱۳/۲ میلیون رأی میرحسین موسوی، ۶۷۸ هزار رأی محسن رضایی و در حدود ۳۳۳ هزار رأی مهدی کروبی، برای یک دوره ۴ ساله دیگر رئیس جمهور ایران شد.

اگرچه در این دوره از انتخابات شاهد مشارکت ۸۵ درصدی مردم بودیم که این میزان مشارکت، خود در تاریخ انتخابات ریاست جمهوری کشور بی سابقه است، اما با این حال، بعد از اعلام نتایج، طرفداران میرحسین موسوی در اعتراض به نتایج انتخابات تظاهرات کردند و متأسفانه درگیری های زیادی به وجود آمد و حوادث تلخی هم به وقوع پیوست. علاوه بر حدود ۴ میلیارد تومان خسارات به اموال عمومی، کشته و زخمی شدن تعدادی از هموطنانمان بسیار تأسف آور بود.

واکنش وزارت کشور و شورای نگهبان

به دنبال تشدید تنشجات و اعتراضات، وزارت کشور برای اولین بار در ادوار انتخابات، آرای هر یک از نامزدها را به تفکیک شهرهای هر استان در

تعمیر ایران: آیا اهداف مندرج در برنامه چهارم در خصوص بخش تعاون تحقق یافته است؟

با توجه به همه محدودیت هایی که وجود داشته، حدود ۷۰ درصد از اهداف برنامه چهارم در حوزه تعاون تحقق یافته است. علت این که هنوز به طور کامل و به رقم ۱۰۰ درصد دست نیافته ایم، این است که کمی در تنظیم اهداف بخش تعاون در برنامه چهارم آرمان گرایی صورت گرفته و ارقام، کمی بزرگتر از ظرفیت ها در نظر گرفته شده اند.

تعمیر ایران: ضعف های موجود در بخش تعاون کشور چیست و چه راهکارهایی برای رفع آن پیشنهاد می کنید؟

یکی از موضوعاتی که باید روی آن کار شود، بحث ایجاد باور در بین مردم و برنامه ریزان مبنی بر کارآمدی بخش تعاون و نقش آن در توسعه و رشد اقتصادی و تحقق اهداف عدالت اجتماعی است.

نکته دوم که در واقع یکی از ضعف های بخش تعاون در کشور است، شکست هایی است که در برخی از تعاونی ها شاهد آن بوده ایم. به دلیل این که شرکت های تعاونی، بنگاهای تعریف شده و مشخصی هستند و عموم مردم در آنها درگیر می باشند، اگر ضعف یا شکستی در یکی از تعاونی ها مشاهده گردد، به سایر تعاونی ها هم تعمیم داده می شود. این مسأله سبب شده که بعضاً شاهد برخی دیدگاه های منفی در خصوص تعاونی های کشور باشیم. بنابراین باید محیط کسب و کار تعاونی ها را شفاف کرده و افرادی را که باعث ایجاد این بدبینی ها می شوند از بخش های تعاونی دور کنیم تا این ذهنیت منفی پاک شود. از سوی دیگر، تعدادی تعاونی مسکن مشکل دار در کشور وجود دارد که باید هرچه سریع تر تکلیف آنها روشن شود. گفتنی است دولت و قوه قضاییه به این نتیجه رسیده اند که شعبه های خاصی را برای رسیدگی به پرونده های این تعاونی ها اختصاص دهند. همچنین شورای حل اختلاف بخش تعاون را به صورت مستقل در سطح شهر تهران و در مراکز استان ها ایجاد کرده ایم تا به شکایت احتمالی اعضا یا تعاونی ها از یکدیگر رسیدگی کنند.

نکته سوم این است که هنوز سیستم بانکی با بخش تعاون همکاری جدی ندارد و این موضوع باعث کندی فعالیت ها می شود. در این راستا، تأسیس بانک توسعه تعاون می تواند تا حدود زیادی این مشکل را رفع کرده و سرعت سرمایه گذاری را بالا ببرد. از طرف دیگر، اعضای تعاونی ها برای تأمین وثیقه سرمایه گذاران مشکل دارند که امیدواریم با تشکیل صندوق ضمانت سرمایه گذاری بخش تعاون، این معضل رفع شود.

تعمیر ایران: متشکریم. ■

واکنش مقام معظم رهبری

اما صریح ترین و مهمترین واکنش به وقایع اخیر از سوی حضرت آیت الله خامنه ای، رهبر معظم